

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Hoito- ja hoivapalvelut

LIKKUMISTA TUKEVIEN PALVELUIDEN

Myöntämisperusteet 1.7.2018 ALKAEN

hyväksytty: Yhall 13.6.2018 § 121

Sisällys

1.	YLEISTÄ	3
2.	TAVOITE	3
3.	KULJETUSPALVELUJEN LAAJUUS	3
4.	OHJAUS JA HARJOITTELU	3
5.	TAKSIN TAI MUUN KULJETUKSEN KORVAAMINEN	4
6.	HAKUMENETTELY JA PALVELUTARPEEN ARVIOINTI	4
7.	PÄÄTÖKSENTEKO JA PALVELUN SISÄLLÖN MÄÄRITTELY	5
7.1.	Saattajan/ avustajan matkat	5
7.2.	Yhdensuuntainen matka	5
7.3.	Matkan tilaaminen	5
8.	ASIAKKAAN OMAVASTUUOSUUS JA MUIDEN MATKUSTAJIEN MAKSUT	5
9.	KULJETUS	6
10.	OLOSUHTEIDEN MUUTOKSET	6
11.	SÄÄDÖKSET	6

1. YLEISTÄ

Liikkumista tukevia palveluita voidaan järjestää sosiaalihuoltolain (1301/2014) nojalla. Liikkumisen tukea järjestetään sellaisille henkilöille, jotka tarvitsevat liikkumisen tukea toimintakyvynheikentymisen johdosta sekä muille liikkumisessa tukea tarvitseville henkilöille, jotka eivät ole oikeutettuja vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista annetun lain säädännön mukaisiin (vaikeavammaisten) kuljetuspalveluihin.

Liikkumista tukevat palvelut ovat tarkoitettu henkilölle, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä, alentuneen toimintakyvyn, sairauden tai vamman perusteella ja tarvitsevat palvelua jokapäiväiseen elämään liittyvän syyn takia. Tukea järjestetään yksilöllisen palvelutarpeen perusteella.

Liikkumisen tukea voidaan järjestää seuraavilla toteuttamistavoilla tai niiden yhdistelmillä:

- Julkisten liikennevälineiden käytön ohjauksella ja ohjatulla harjoittelulla,
- Saattajapalveluna,
- Ryhmäkuljetuksina,
- Korvaamalla taksilla, invataksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset,
- Muulla soveltuvalla tavalla.

Ensisijaista on aina julkisen joukkoliikenteen käyttö ja kutsu- ja palveluliikenne. Sosiaalihuoltolain mukaiseen liikkumista tukevaan palveluun asiakkaalla ei ole subjektiivista oikeutta.

2. TAVOITE

Liikkumista tukevan palvelun tarkoitus on tukea ensisijaisesti ikääntyneiden itsenäisen elämisen mahdollisuuksia kotona. Tavoitteena on antaa sellaisia palveluita, jotka mahdollistavat itsenäisen asumisen ja omatoimisen selviytymisen päivittäisistä toiminnoista.

3. KULJETUSPALVELUJEN LAAJUUS

Sosiaalihuoltolaki ja -asetus eivät aseta tarkempia säännöksiä kuljetuspalvelun järjestämisestä, vaan kunta voi järjestää kuljetukset parhaaksi katsomallaan tavalla.

Kuljetusmatkat asiakas saa käyttää asiointi- ja virkistysmatkoihin SOTE kuntayhtymän alueella, eli lisalmen, Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän alueella. Sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetusmatkoja ei saa käyttää sairaus- yms. matkoihin, joihin voidaan saada korvausta Kelalta.

4. OHJAUS JA HARJOITTELU

Ensisijaisesti asiakasta ohjataan julkisen joukkoliikenteen tai palveluliikenteen käytössä. Harjoittelua voidaan tukea myöntämällä tilapäistä kotihoitoa, josta asiakkaalle

tehdään viranhaltijapäätös ja peritään asiakasmaksu. Tilapäisen kotihoidon myöntäminen perustuu palvelutarpeenarviointiin jossa kartoitetaan myös omaisten ja läheisten mahdollisuus ohjata liikkumisessa.

5. TAKSIN TAI MUUN KULJETUKSEN KORVAAMINEN

Hakijalla tulee olla kotikuntalain mukainen kotipaikka Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alueella (Iisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi, Vieremä). Kuljetuspalvelua voidaan perustelusta syystä ja yksilöllisen tarpeen mukaan myöntää asiakkaan kotikunnan naapurikuntaan.

Palvelua myönnettäessä ja matkojen määrää arvioitaessa otetaan huomioon hakijan sosiaalinen ja taloudellinen tilanne. Kuljetuspalvelua myönnettäessä käytetään tuloja varallisuusharkintaa. Asiakkaan tulee antaa selvitys tuloistaan, metsäomaisuudesta ja pankkitilivaroistaan.

Kuljetuspalvelu myönnetään ensisijaisesti:

- Henkilöille, jotka ovat pienituloisia ja joiden varallisuus arvioidaan vähäiseksi.
- Kuljetusta ei voida käyttää terveydenhuollon matkoihin, jotka KELA korvaa.
- Etusijalla ovat taajaman ulkopuolella asuvat kuljetusta tarvitsevat hakijat.
- Sotilasvammalain perusteella voidaan kuljetustuki myöntää sotainvalideille, joiden haitta-aste on vähintään 10 % ilman tulo- ja varallisuusharkintaa.

6. HAKUMENETTELY JA PALVELUTARPEEN ARVIOINTI

Kuljetuspalvelu on haettavissa koko vuoden ajan siihen tarkoitukseen varattujen määrärahojen puitteissa. Kuljetuspalveluja haetaan kirjallisesti liikkumista tukevien kuljetuspalvelujen hakemuslomakkeella. Hakemuksen täyttää hakija itse tai hänen valtuuttamansa henkilö. Hakulomakkeeseen tulee kirjata hakemuksen täytössä hakijaa avustaneen henkilön nimi ja yhteystiedot.

Tarvittavat liitteet:

- Selvitys toimintakykyä alentavista tekijöistä (esim. kotihoidon lausunto, lääkärintodistus, muu terveydenhuollon ammattihenkilön lausunto)
- Tuloseelvitys hakijan ja puolison tuloista sekä selvitys varallisuudesta
- Viimeksi vahvistettu verotustodistus.

Liitteitä ei tarvita, mikäli em. tiedot ovat päätöksentekijän käytettävissä eikä niissä ole tapahtunut muutoksia.

Palvelun myöntäminen perustuu asiakkaan taloudelliseen tilanteeseen, elämäntilanteeseen, elinympäristön ja hänen vammastaan tai sairaudestaan aiheutuvan toimintarajoitteen kartoittamiseen.

Tuen myöntäminen edellyttää, että:

- Hakija ei kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä alentuneen toimintakyvyn sairauden tai vamman perusteella, mutta hän ei ole liikkumissuhteen vaikeavammainen.

- Kuljetuspalvelu edistää hakijan toimintakykyä, selviytymistä sekä kotona asumista.

7. PÄÄTÖKSENTEKO JA PALVELUN SISÄLLÖN MÄÄRITTELY

Päätöksen kuljetuspalvelusta tekee kotona asumisen tuen asiakasohjaaja. Hakemus käsitellään mahdollisimman pian ilman aiheetonta viivytystä, viimeistään 3 kuukauden kuluttua siitä, kun asiakas on esittänyt palvelua koskevan hakemuksen sekä päätöksentekoon tarvittavat liitteet.

Asiakas saa kirjallisen päätöksen muutoksenhakuohjeineen. Kuljetuspalveluja myönnetään määräajaksi. Päätös tarkistetaan aina, kun asiakkaan olosuhteet muuttuvat. Kuljetuspalvelutuki myönnetään viranhaltijan päätöspäivästä kuluvaan vuoden loppuun. Päätöksen perusteluista on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun.

7.1. Saattajan/ avustajan matkat

Asiakkaan mukana maksutta voi kulkea yksi henkilö. Asiakkaalle myönnetään saattajaoikeus, mikäli asiakas tarvitsee toisen henkilön apua niin paljon, että kuljettajan apu ei riitä.

7.2. Yhdensuuntainen matka

Asiakkaalle myönnettävät matkaoikeudet ovat yhdensuuntaisia matkoja. Yhdensuuntainen matka on yhtäjaksoinen matka, joka päättyy eri osoitteeseen, kuin mistä se on alkanut. Kuljetuspalvelukortilla maksetaan erikseen jokainen yhdensuuntainen matka matkan pääteosoitteessa. Esimerkiksi matka kotoa kauppaan on yksi yhdensuuntainen matka. Paluu takaisin kotiin on toinen yhdensuuntainen matka. Odotusajan korvaa asiakas itse.

7.3. Matkan tilaaminen

Matka tilataan päätöksessä ilmoitetusta kuntien taksiryhmittymien puhelinnumerosta. Matkat on tilattava ennakoiden etukäteen (mm. iltajan ja viikonloppu matkat).

8. ASIAKKAAN OMAVASTUUOSUUS JA MUIDEN MATKUSTAJIEN MAK-SUT

Asiakas maksaa omavastuuosuuden kuljetuksen yhteydessä ajoneuvossa. Omavastuuosuudet ovat kulloinkin voimassa olevan joukkoliikenteen yksittäisen lipun hinnan verran.

- Yhdensuuntaisesta matkasta peritään linja-autotaksan mukainen omavastuuosuus, jonka asiakas suorittaa itse kuljettajalle
- Yhdensuuntaiseen matkaan voi sisältyä yksi matkan aikana tapahtuva pikainen pysähdys reitin varrella. Odotusaikaa korvataan enintään 15 min., ylimenevän osan maksaa asiakas itse. Matkan alussa tai sen pääteosoitteessa tapahtuva odotus ei sisälly matkan hintaan, vaan asiakas maksaa odotuksen

itse. Perustellusta syystä odotusajasta voidaan viranhaltijan päätöksellä poiketa.

- Matkat myönnetään kalenterikuukautta kohden, eikä niitä voi siirtää seuraaville kuukausille
- Kuljetus myönnetään Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alueella tapahtuviin matkoihin (Iisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi, Vieremä). Kuljetuspalvelua voidaan perustellusta syystä ja yksilöllisen tarpeen mukaan myöntää asiakkaan kotikunnan naapurikuntaan.

9. KULJETUS

Kuljetuspalvelun maksamisessa käytetään kuljetuspalvelukorttia. Kuljetuspalvelukortti on henkilökohtainen maksuväline ja siitä tulee huolehtia sen mukaisesti. Korttia ei saa luovuttaa toisen henkilön käyttöön tai hallintaan. Kortilla voi maksaa vain sellaisen kyydin, jossa kortin haltija on ollut mukana. Kortin avulla asiakas tunnustetaan autossa. Kortilla on tiedot asiakkaan käytössä olevista matkaoikeuksista, omavastuun suuruudesta sekä saattajaoikeudesta. Kuljettaja lukee kortin auton maksupäätteessä ennen matkan alkua, jolloin tarkistetaan jäljellä olevien matkaoikeuksien määrä. Matka maksetaan lukemalla kortti uudelleen auton maksupäätteessä. Kuljetuspalvelukortin haltijan on annettava kirjallinen sitoumus siitä, että hän käyttää kuljetuspalvelukorttia ohjeiden ja saamansa päätöksen mukaisesti. Kortti voidaan mitätöidä korttijärjestelmässä, jolloin se muuttuu käyttökelvottomaksi.

Jos kuljetuspalvelukortti katoaa, on siitä ilmoitettava välittömästi asiakasneuvonta OHJURIIN. Uudesta kortista veloitetaan kortin hankinnasta ja käsittelystä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle aiheutuneet kustannukset yhtymähallituksen vahvistaman maksun mukaisesti.

Jos kuljetuspalveluja käytetään sitoumuksen ja ohjeiden vastaisesti, on seurauksena kuljetuspalvelukortin käytön keskeyttäminen tai lakkauttaminen ja mahdolliset rikosoikeudelliset toimenpiteet. Ohjeiden vastaisen tai vilpillisen toiminnan seurauksena korvatut matkakustannukset peritään takaisin.

10. OLOSUHTEIDEN MUUTOKSET

Kuljetuspalveluja saavan henkilön on ilmoitettava oman päätöksen tehneelle viranhaltijalle kaikista muutoksista (esim. toimintakyvyn muutokset, yhteystietojen muutokset, muutto toiselle paikkakunnalle, pitkäaikaishoitoon siirtyminen). Jos muutokset edellyttävät, niin kuljetuspalvelupäätös tarkistetaan. Kun asiakkaan kuljetuspalvelujen tarve on lakannut, kuljetuspalvelupäätös lakkautetaan ja kuljetuskortti suljetaan järjestelmästä.

11. SÄÄDÖKSET

Asiaa koskevat säädökset:

- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Sosiaalihuoltolaki, soveltamisopas (18.5.2015)